

**IMPLEMENTACIJA POJEDINIH PREVENTIVNIH PROJEKATA,
PROGRAMA I SADRŽAJA KOJE POLICIJA PROVODI, U PROGRAM
RADA VIJEĆA ZA PREVENCIJU KRIMINALITETA GRADA POŽEGA,
KAO BITAN PREDUVJET AKTIVNIJEG DJELOVANJA VIJEĆA**

**IMPLEMENTATION OF SPECIFIC PREVENTIVE PROJECTS,
PROGRAMS, AND CONTENT CONDUCTED BY THE POLICE INTO
THE WORK PROGRAM OF THE CRIME PREVENTION COUNCIL
OF THE CITY OF POŽEGA REPRESENTS AN ESSENTIAL
PREREQUISITE FOR THE COUNCIL'S MORE ACTIVE
ENGAGEMENT**

Pregledni znanstveni članak

*Doc. dr. Goran Matijević**

*Prof. dr. Nina Uremović **

*Doc. dr. Nermin Palić **

*Martina Matijević**

Sažetak

Rad polazi od činjenice da Vijeće za komunalnu prevenciju grada Požege, na području policijske postaje Požega, odnosno Policijske uprave požeško-slavonske (u daljnjem tekstu PU), osim što je odlukom ustrojeno, duži niz godina nema drugih aktivnosti, (nema program rada, ne održava sjednice, ne provodi aktivnosti, odnosno nije funkcionalno). I to unatoč brojnim rizicima u zajednici koji se pojavljuju, što nažalost potvrđuje i nedavno smrtno stradavanje mladića u samom središtu grada. Stoga, rad kroz istraživanje, odnosno pregled recentne domaće i inozemne literature, zatim aktivnosti koje policija provodi na planu prevencije u zajednici, kako na nacionalnoj, takao i na lokalnoj razini, naglašava razloge i potrebe za osnivanjem i djelovanjem bilo kojeg vijeća u zajednici, pa tako i ovog na području grada Požege, te daje okvir prijedloga za izradu programa rada

* Policijski službenik za prevenciju, PU požeško-slavonska, Požega, Hrvatska.

* Ekonomski Fakultet Panevropski univerzitet u Banja Luci.

* Visoka škola „CEPS - Centar za poslovne studije“ Kiseljak, email: nermin.palic@ceps.edu.ba

* Pravni Fakultet – Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Hrvatska

vijeća kao temeljnog akta, te na taj način donosi prijedlog rješenja problema nefunkcioniranja i neostvarivanja zadaća vijeća.

Ključne riječi: zajednica, sigurnost, vijeće, prevencija, grad, policija.

Abstract

The paper starts from the fact that the Council for Municipal Prevention of the city of Požega, within the jurisdiction of the Požega police station, i.e., the Požega-Slavonia Police Department (hereinafter referred to as PU), despite being established by decision, has not been active for many years (it has no work program, does not hold meetings, does not carry out activities, and is therefore non-functional). This is despite numerous risks present in the community, as unfortunately confirmed by the recent death of a young man in the city center. Therefore, through research and a review of recent domestic and international literature, as well as the activities conducted by the police in the field of community prevention at both the national and local levels, this paper highlights the reasons and needs for the establishment and operation of any council within the community, including this one in the city of Požega. It also provides a framework proposal for the creation of a work program for the council as a fundamental document, thereby offering a proposed solution to the problem of the council's non-functionality and failure to fulfill its tasks.

Keywords: community, security, council, prevention, city, police.

1. UVOD

Vijeća za prevenciju (kriminaliteta, komunalnu prevenciju itd.) partnerska su tijela lokalne zajednice, čiji je cilj djelovanja povećanje sigurnosti kroz preventivne aktivnosti, prevenciju štetnih ponašanja te podizanje ukupne kvalitete života zajedničkim i koordiniranim radom cijele zajednice.*

* Izvor: Brzozavka ravnateljstva policije: Vijeća za prevenciju kriminaliteta, intenziviranje postupanja, traži se,- broj 511-01-45-372/62-10. -25 od 22.11.2010.

Vijeća za prevenciju na području Europe, imaju najdužu tradiciju u skandinavskim zemljama i to od sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a u Hrvatskoj su prva osnovana 2004. godine, u okviru projekta Policija u zajednici (Borovec, 2012), do 2011. godine, osnovano ih je 165 (Borovac, Balgač, Karlović, 2011). A 2016. godine, na području Hrvatske, ustrojeno je 225 vijeća i to 114 u gradovima i županijama, te njih 111 u općinama i gradskim kotarima, od čega na području PU požeško-slavonske četiri vijeća i to u gradovima Požegi, Pakracu, Lipiku i Pleternici (Prevenција, OZI). Borovec (2012) ističe da angažman istaknutih predstavnika zajednice u vijećima za prevenciju kriminaliteta (predstavnika grada, policije, sudova, crkve, socijalnih službi, udruga građana i drugih institucija), odnosno uključenost čitave zajednice u vijeća i njihovo partnersko djelovanje može doprinijeti poštivanju i provedbi zakona. Naime, suradnja navedenih subjekata u kreiranju, održavanju i promicanju važnih elemenata prevencije kriminaliteta predstavlja bitne elemente prevencije kriminaliteta (UNODOC, 2009).

Kvalitetno planirani (osmišljeni) i provedeni preventivni projekti, programi i sadržaji nedvojbeno utječu na stanje kriminaliteta u zajednici, odnosno imaju direktan utjecaj na njegovo smanjenje, te time podižu razinu sigurnosti u zajednici na višu razinu. Istovremeno, koordinirana aktivnost više tijela na planu prevencije stvara osjećaj povjerenja građana spram tijela i institucija koje su uključene u prevenciju i suzbijanje kriminaliteta.

Ostvarivanjem povoljnog stanja sigurnosti raste ugled svih tijela pa i policije u zajednici, te jača povjerenje građana u tu instituciju, što je značajan preduvjet za suradnju sa građanima koji su policiji neizostavan partner i suradnik. Manji broj kaznenih djela, prekršaja i nedopuštenih radnji koje uključuju i razna oštećenja infrastrukture u zajednici u konačnici uzrokuju i smanjenje troškova same zajednice (UN Economic and Social Concil, 2002). Tako uz primarne ciljeve osnivanje vijeća koji se odnose na sigurnost, smanjenje troškova kod čelnika gradova i općina kojima se predlaže osnivanje vijeća, može biti jedan od značajnijih čimbenika koji može utjecati na odluku o osnivanju vijeća.

Iako se od autora do autora (ili pojedine lokalne zajednice i problematike na njenom području) razlikuju teorije o tome na što vijeća trebaju usmjeriti svoje aktivnosti, generalno se može reći (nakon pregleda recentne i najcitiranije literature koju je koristio i ovaj rad) da bi se aktivnosti

vijeća trebale odnositi na: procjenu rizika koji se iskazuju, a na temelju iskazanih rizika definiranje načina i modela (sačinjavanje programa rada i aktivnosti) kako umanjiti rizične čimbenike, te potom planiranje i provođenje planiranih i adekvatnih te prilagođenih sadržaja prema skupinama u lokalnoj zajednici u čijem se smjeru djeluje.

Ustaljivanjem tih događaja u dugogodišnji kalendar korisnih i svrsishodnih preventivnih projekata, programa i sadržaja kroz godine, oni imaju dugoročan učinak.* Pri tome je potrebno istaći da se preventivne aktivnosti mogu provoditi samostalno, ali i uz brojne postojeće aktivnosti koje županije, gradovi i općine provode, čime njihova aktivnost dobiva na sadržajnosti (ali i očitoj brizi za građane), a istovremeno, policijska odnosno prevencija u zajednici, širi svoje granice djelovanja. Primjerice, za tradicionalna Martinjska i Vincelovska okupljanja građana, PU požeško-slavonska je osmislila i provela kvalitetne i dobro ocijenjene kod lokalne uprave, građana i medija, preventivne sadržaje „Ako ideš u Kutjevo za Martinje ili Vincelovo i piješ - ne vozi“, kojima se uz promociju same manifestacije u gradu, promovira i prevencija vožnje pod utjecajem alkohola i to u suradnji policije, predstavnike grada, Turističke zajednice, Udruge vinara i drugih uključenih.*

2. ZAŠTO OSNIVATI I POTICATI RAD VIJEĆA ZA PREVENCIJU U LOKALNIM ZAJEDNICAMA

Smjernice za prevenciju kriminaliteta MUP-a (MUP, 2013) navode da je uloga vijeća za prevenciju kriminaliteta u lokalnoj zajednici: koordinacija preventivnih aktivnosti na jednom mjestu; rana detekcija problema u

* PU požeško-slavonska unazad više godina u suradnji sa udrugama osoba s invaliditetom, prigodnim aktivnostima (radni sastanci, edukacije, nadzor mjesta za vozila osoba s invaliditetom, posjeti udrugama) obilježava 3. prosinac, Međunarodni dan osoba s invaliditetom, u čije je provođenje nakon uspješnog višegodišnjeg rada 2021. godine, uključena lokalna zajednica, odnosno predstavnici grada Požege. Ovakve preventivne aktivnosti zasigurno zaslužuju svoje mjesto u programu rada Vijeća grada Požege. (<https://pozeskoslavonska-policija.gov.hr/vijesti/obiljezen-medjunarodni-dan-osoba-s-invaliditetom-21757/21757> - 20.12.2022.).

* Iako grad Kutjevo nema vijeće, njegovi čelnici i predstavnici Turističke zajednice, prepoznali su inicijativu policijskih službenika i značaj preventive, te se rado uključuju u preventivne aktivnosti. (<https://pozeskoslavonska-policija.gov.hr/vijesti/ako-za-vincelovo-ides-u-kutjevo-i-pijes-ne-vozi-vozaci-za-vincelovo-neupravljajte-vozilima-ako-ste-konzumirali-alkohol/17862> 17.12.2022.).

zajednici; određivanje prioriteta djelovanja; rješavanje problema zajednice najboljim modelima i alatima za preventivno djelovanje; planiranje i provođenje preventivnih aktivnosti na lokalnoj razini temeljem prepoznatih prioriteta lokalne zajednice; osiguranje financijskih sredstava i druge aktivnosti koje mogu doprinijeti sigurnosti i većoj kvaliteti života u lokalnoj zajednici.

Prevenција u zajednici, prema pozitivnim iskustvima iz Njemačke, jedini je mogući učinkoviti oblik međuresorne suradnje (Borovec, 2012., prema Bynum, 2005.) a vijeća za prevenciju kriminaliteta predstavljaju koaliciju i partnerska tijela u lokalnoj zajednici koja na svom području kroz partnersku suradnju planskim i koordiniranim preventivnim aktivnostima mogu utjecati na smanjenje kriminalnog potencijala u zajednici, odnosno djelovati na planu podizanju veće razine sigurnosti građana, (Borovec, 2012) što bi svakoj županiji, gradu ili općini trebao biti jedan od osnovnih ciljeva.

Važno je istaći da se često pogrešno shvaća da se sve preventivne mjere, pa i one u sklopu djelovanja vijeća, odnose doslovno samo na kriminalitet (pa tako često čujemo, grad Požega je među najsigurnijim u RH, što će nam preventiva), već one trebaju obuhvaćati i “antisocijalno ponašanje” koje predstavlja neku vrstu “pretfaze” kaznenog djela, prekršaja ili devijantnog ponašanja i za kriminal pogodan prostor, koji se uglavnom ne iskazuju u statističkim pokazateljima kojima se uobičajeno ocjenjuje stanje sigurnosti na nekom području. To su u gradovima, kao i u Požegi, ispisivanje grafita, buka u određenim područjima, mjesta gdje se okupljaju osobe sklone konzumaciji opijata i sklone činjenju nedopuštenih radnji, mjesta na kojima se odbacuje otpad, devastiran okoliš i zgrade. Ova ponašanja i uvjeti okoline koji ih omogućavaju, uz to što ugrožavaju osjećaj sigurnosti, donose i direktnu štetu proračunima županija, gradova i općina, koji često značajno prelaze iznose koji su namijenjeni za prevenciju.*

Zoran primjer kombinacije ugrožavanja osjećaja sigurnosti i nastale štete, evidentiran je i u gradu Požegi, 2022. godine, o čemu su uz lokalne, svjedočili i nacionalni mediji.*

* Prevencija kriminaliteta u EU, MUP-a, RH-e, 2005 (<https://mup.gov.hr/UserDocsImages/Prevencija-kriminaliteta.pdf> - 13.3.2023.).

* Jutarnji list - Čitava Požega iscrtana simbolima marihuane, sve je krenulo od fasade na zgradi ogranka HDZ-a (<https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/citava-pozega-iscrtana-simbolima-marihuane-sve-je-krenulo-od-fasade-na-zgradi-ogranka-hdz-a-15194548> - 13.3.2023)

Također, dobro osmišljeni, usmjereni i provedeni kvalitetni projekti, programi i sadržaji kroz rad vijeća za prevenciju doprinose i kvalitetnom društvenom životu, te podižu razinu povjerenja građana u policiju i cjelokupan sustav jer doprinose rješavanju pitanja straha od kriminaliteta, jer takav strah često može biti štetan poput kriminaliteta (Irving, 2002).

Državno vijeće za prevenciju kriminala pokrajine Meckleburg-Zapadno Pomorje, (Landesrat für Kriminalitätsvorbeugung Mecklenburg-Vorpommern),* koje je osnovano 1994. godine, i ima dugu tradiciju uspješnog preventivnog djelovanja, navodi deset praktičnih razloga zašto bi lokalna zajednica trebala podržati osnivanje vijeća, koji su korisni za ciljeve ovog rada i trebalo bi ih svakako prezentirati čelnicima grada Požege (ali i svima onima koji dvoje u svezi razloga za osnivanje vijeća) pri revitalizaciji vijeća, a isti su prikazani u sljedećoj tablici:

Tablica 1. Praktični razlozi osnivanja vijeća u lokalnim zajednicama

<i>Dobrobit građana</i>	<i>Odgovorni predstavnici zajednice usmjeravaju svoje aktivnosti prvenstveno na dobrobit građana, a stanje i osjećaj sigurnosti su bitan dio toga.</i>
<i>Lokalna povezanost</i>	<i>Kriminal i rizična ponašanja se najlakše uoče lokalno i na njih može svrsishodno djelovati iz lokala.</i>
<i>Interesi žrtava</i>	<i>Vijeća nude odgovarajuću platformu za podršku i savjetovanje žrtvama kaznenih djela kao značajnu mogućnost sudjelovanja u prevenciji kriminaliteta.</i>
<i>Javnost</i>	<i>Zaštita javne sigurnosti kao statutarna zadaća vijeća (prevencija opasnosti) zahtijeva publicitet, a građani imaju pravo na potpunu informiranost i uključenost, putem koje je moguće upućivati i preventivne poruke.*</i>
<i>Građanski angažman</i>	<i>Aktivno uključivanje angažiranih građana u što više javnih pitanja je princip demokracije. Ono što izravno utječe na građane oni bi se time i trebali izravno baviti i na to se može se utjecati prevencijom. A ako želite građanski angažman u vijećima za prevenciju morate iste i njihove udruge uključiti u program rada.</i>
<i>Odaziv</i>	<i>S dobro organiziranim i djelotvornim vijećem raste podrška gradonačelniku i odaziv građana i udruga na planu preventivnih aktivnosti je zagarantiran.</i>
<i>Troškovi</i>	<i>Prevencija je dugoročno isplativija od kasnijih posljedica nedopuštenih</i>

* <https://www.kriminalpraevention-mv.de/> - (20.5.2022.).

* Dobar primjer je zajednička konferencija za medije gradonačelnika grada Požege i načelnika PP Požege, (tadašnji članova vijeća), sa koje su upućene preventivne poruke građanima: <https://pozega.eu/festival-donosi-novu-regulaciju-prometa/#gsc.tab=0> (13.3.2023.)

	<i>ponašanja (podmirenje potraživanja, podrška žrtvama, pomoć prijestupnicima, itd.), a za dobar dio preventivnih aktivnosti dovoljno je tek formalno pokroviteljstvo ili manji iznosi.</i>
<i>Suradnja</i>	<i>Projekti vlasti, građana i udruga koji pomažu u sprječavanju kriminaliteta osiguravaju dugoročan uspjeh ako su sadržajno usklađeni, a za to je izvrstan okvir i alat koordinacije vijeće za prevenciju.</i>
<i>Umrežavanje</i>	<i>Vijeće promovira razmjenu podataka i suradnju velikog broja aktera na lokalnom području koji mogu doprinijeti uspješnoj prevenciji.</i>
<i>Pravni okvir</i>	<i>Ne dovodeći u pitanje nadležnost policije za preventivno suzbijanje kaznenih djela i gradovi i općine dužni su u okviru svojih aktivnosti podupirati aktivnosti na prevenciji kroz iznalaženje i donošenje odluka iz svoje nadležnosti.</i>

Izrada: Autori prema podacima Državnog vijeće za prevenciju kriminala pokrajine Meckleburg-Zapadno Pomorje, (Landesrat für Kriminalitätsvorbeugung Mecklenburg-Vorpommern)

Iako osnovano, vijeće grada Požege nema kontinuitet u radu, odnosno isto je nefunkcionalno i bez aktivnosti. I to unatoč brojnim iskazanim rizicima na području grada (glasna glazba, oštećenja infrastrukture, maloljetnička delinkvencija, događaj u kojemu je smrtno stradao 21-godišnjak u 2023. godine,* itd.), u županijskom središtu i najvećem gradu u županiji. Stoga je nedvojbeno potrebno potaći njegovu revitalizaciju kroz navedene preporuke.

Ne treba dvojiti da to nije lak i jednostavan posao, ali implementacijom policijskih preventivnih aktivnosti u program rada vijeća i uključivanje drugih subjekata u aktivnosti policije bio bi napravljen značajan iskorak u aktivnijem radu vijeća, a vjerojatno bi potaknulo i druga tijela da svoje preventivne programe uključe u rad vijeća čime bi imali i značajniji odjek i ulogu u zajednici.

3. PREPORUKE ZA USPJEŠAN RAD VIJEĆA

Temeljem istraživanja provedenih u Splitu i Čakovcu (Novak, Mihić, Bašić, 2013), smjernice za kvalitetno djelovanje vijeća u Hrvatskoj, baziraju se na provjerenom modelu policije u zajednici, odnosno vijeća u svom radu trebaju pratiti korake modela zajednice koja brine (eng. Communities that

* <https://www.maxportal.hr/vijesti/ovo-je-mladi-vojn timer-jakov-koji-je-smrtno-stradao-u-pozegi/> (20.4.2023.).

Care, CTC). CTC inicijativa sastavljena je od pet dijelova i to: početak (procjena spremnosti zajednice); organizacija (uključivanje ključnih dionika i stvaranje koalicija u zajednici za nadzor provedbe CTC aktivnosti); izrada profila zajednice (identifikacija rizičnih i zaštitnih čimbenika); izrada plana – (intervencija oblikovanih za smanjivanje rizičnih čimbenika prepoznatih u zajednici i poticanje zaštitnih čimbenika); vjerna implementacija intervencija i redovita evaluacija – (prikupljeni podaci upotrebljavaju se za poboljšanja).*

Navedeni autori, (Novak, Mihić, Bašić, 2013) donose i smjernice za uspješno djelovanje vijeća za prevenciju u Hrvatskoj, a to su: procjena spremnosti i mobilizacija zajednice, (u slučaju grada Požege i osnivanja vijeća - iskazana spremnost), procjena resursa (nije provedena u slučaju Vijeća grada Požege), stvaranje prioriteta preventivnog djelovanja (nije provedeno u Vijeću grada Požege), implementacija preventivnih strategija/sadržaja (nije provedeno, a ovaj rad ima za cilj isto potaći), evaluacija (za Vijeće grada Požege, provedena tek kroz izvješća PU - MUP-a, o broju i aktivnostima vijeća, dok kvalitetnih analiza u okviru vijeća nije bilo).

Borovec (2012), prema istraživanju (Feinberg i sur., 2004; Gomez i sur., 2005.) ističe da je za uspješan i kvalitetan rad vijeća za prevenciju važna osposobljenost lidera u zajednici za poduzimanje različitih metoda procjene rizičnih i zaštitnih čimbenika, a na temelju procjene određivanje prioriteta rizičnih i zaštitnih čimbenika i odabir dokazano učinkovitih programa. Uz to, isti navodi da su spremnost zajednice, organizacijski resursi, mreže, te stavovi javnosti i lokalnih političara ključne determinante uspjeha. Isti autor ističe i značaj utjecaja vijeća na ostala tijela u zajednici, sa kojima je nužno ostvariti kvalitetnu suradnju bez koje će rezultati i najboljih preventivnih planova izostati.

Državno vijeće za prevenciju kriminala pokrajine Meckleburg-Zapadno Pomorje, (Landesrat für Kriminalitätsvorbeugung Mecklenburg-Vorpommern), donosi i konkretne preporuke kako bi vijeća trebala biti organizirana da uspješno rade (primjenjivo na područje istraživanje ovog rada – Vijeće grada Požege), a iste su prikazane u sljedećoj tablici:

* Europski prevencijski kurikulum: Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb 2020.

Tablica 2. Preporuke za uspješan rad vijeća

<i>Gradonačelnik na čelu vijeća</i>	<i>Gradonačelnik bi trebao biti na čelu vijeća i on bi trebao preuzeti inicijativu i predsjedati vijećem za prevenciju, što osigurava i uključenost lokalne uprave u rad vijeća.</i>
<i>Omogućavanje suodlučivanja i sudjelovanja</i>	<i>U radu vijeća trebaju sudjelovati predstavnici organizacija koji su ovlašteni donositi odluke, a svima uključenima treba osigurati ravnopravnost.</i>
<i>Bez policije ne ide</i>	<i>Policija treba biti pokretačka snaga u vijećima za prevenciju, te pruža stručnu i kadrovsku pomoć*, jer kao subjekt koji se direktno bori protiv kriminaliteta može najbolje procijeniti i predložiti pravce djelovanja vijeća.</i>
<i>Informiranost, kontrola, legitimitet</i>	<i>Javnost treba redovito informirati o radu vijeća (lokalne novine, besplatni listovi, letci, internet, itd.), čime se osigurava transparentnost i stječe povjerenje građana u rad vijeća. Vijeće se najmanje jednom godišnje treba održati na temu izvješća o njegovom radu koje se prezentira strukturama grada i široj javnosti, čime se osigurava građanski nadzor i legitimitet.</i>
<i>Bez "brbljanja"</i>	<i>Vijeća za prevenciju ne bi trebala raspravljati o "ničemu", odnosno beznačajnim stvarima, nego analizirati probleme u zajednici i zajedno izrađivati rješenja, planirati njihovu provedbu i definirati odgovornosti i rasporede, organizirati podršku i vršiti kontrolu. Preduvjet za kvalitetno planiranje aktivnosti su policijske statistike o kretanju kriminaliteta, stanju javnog reda i mira, sigurnosti prometa i drugih nedopuštenih ponašanja koje treba prezentirati članovima vijeća.</i>
<i>Jasna pravila rada</i>	<i>Rad vijeća za prevenciju olakšava nekoliko pouzdanih principa. To uključuje redovita okupljanja, unaprijed utvrđeni dnevni red, jednakost rasprave i glasovanja, evidentiranje odluka, rokova i odgovornosti kao i kontrola odluka.</i>
<i>Manje je često više</i>	<i>Broj konzultacija lokalnog preventivnog vijeća ne određuje njegovu učinkovitost, već problemi koje je riješio ili projekti koje je pokrenuo. U suštini bolje je, planirati i provesti i jednu do dvije aktivnosti i riješiti stvaran problem, nego raspravljati o pet problema po sjednici pod motom "Dobro je da smo o tome razgovarali". Kvaliteta je u Prevencija kriminala važnija od količine.</i>
<i>Ekonomija je dio toga</i>	<i>Gradska poduzeća mogu biti mjesto kriminalnih aktivnosti. A kako često imaju i veliki profesionalni i financijski potencijal da doprinesu prevenciji i odvraćanju od kriminala nezaobilazno mjesto u vijeću pripada njihovim predstavnicima.</i>
<i>Stalne kontakt osobe</i>	<i>Uz koordinatora za rad vijeća i preventivne programe, članovi vijeća trebaju biti informirani o određenim kontakt osobama za pojedine</i>

* Opravdanost izrade ovog rada, temelji se uz ranije opisane i u ovoj točki na primjeru prevencije u Njemačkoj.

	<i>programe ispred institucija koje sudjeluju u radu vijeća.</i>
<i>Ne samo maloljetničku delinkvenciju</i>	<i>Vijeća za prevenciju ne trebaju se baviti isključivo "maloljetničkom delinkvencijom", jer im se tada sužava prostor djelovanja, a to obično i nisu složeni problemi u zajednici. Nužno je dakle otvoriti brojne druge važne teme (sigurnost osoba starije životne dobi, zaštita žrtava, obiteljsko nasilje, rad sa vozačima itd.).</i>

Izrada: Autori prema podacima Državnog vijeće za prevenciju kriminala pokrajine Meckleburg-Zapadno Pomorje, (Landesrat für Kriminalitätsvorbeugung Mecklenburg-Vorpommern)

4. VIJEĆA ZA PREVENCIJU GRADA POŽEGE

Grad Požega najveće je naselje u županiji Požeško-slavonskoj (22.364 stanovnika - popis 2021.), a u njemu su uz ostale, sjedišta Županije, Biskupije, vojarna HV-e i kaznionica. Kao i drugi slični gradovi u okolici i grad kojemu gravitiraju okolne općine i manji gradovi, nosi se sa izazovima ugrožavanja građana i njihove imovine kroz razne oblike, od oštećenja infrastrukture, narušavanja javnog reda i mira, prijetnje kriminalnim aktivnostima do problematike sigurnosti cestovnog prometa.

Stoga se i u njemu 2005. godine, prepoznala potreba i odlukom gradonačelnika osnovano je Vijeće za prevenciju kriminaliteta grada Požege, ali isto nije imalo značajnih aktivnosti. Iz tog razloga je u veljači 2008. godine, ustrojeno novo vijeće koje je imalo 17 članova, pri čemu je tadašnji gradonačelnik bio predsjednik. Prema podacima iz 2010. godine, to vijeće je od veljače 2008. do prosinca 2010. godine, održalo ukupno pet sjednica. Naznačeni izvor ističe da na održanim sjednicama nisu donošeni konkretni preventivni projekti i programi. Prema podacima iz dosjea vijeća ove PU, tijekom 2011. godine, Vijeće grada Požege, održalo je jednu sjednicu, 2012. godine, nije bilo aktivnosti, 2013. godine, na poticaj policije, izmijenjena je odluka o članovima vijeća zbog kadrovskih promjena nakon lokalnih izbora i promjena u policijskoj organizaciji. 2014. godine, policija je predsjedniku vijeća uputila zamolbu za održavanje sjednica vijeća i donošenje planova i programa rada, što nije imalo rezultata, a iste godine bilježe se dvije pojedinačne aktivnosti (zajednička konferencija za medije predstavnika grada i policije, te izrada preventivnih materijala),* a 2015. i 2016. godine,

* Na prijedlog policije u sklopu aktivnosti vijeća, grad Požega financirao je izradu promidžbenih letaka i iznad cestovnih transparenata „Djeca na cesti“, koji se od 2014.

nije bilo aktivnosti vezanih za Vijeće grada Požege. 2017., i u prosincu 2022. godine, na poticaj policije, ponovno su izmijenjene odluke o članovima vijeća zbog kadrovskih promjena nakon lokalnih izbora i promjena u policijskoj organizaciji, ali vijeće nije imalo posebnih aktivnosti.

Tako, iako načelno postoji (a dio preventivnih aktivnosti policije se podvodio pod aktivnosti vijeća, uz nekolicinu sudjelovanja pojedinih članova vijeća u određenim aktivnostima policije), evidentno je iz obavljenog pregleda sadržaja da Vijeće za prevenciju grada Požege ne ispunjava ulogu za koju je ustrojeno, ne održava redovno sjednice, nema donesen program rada i nema evaluacije rada, odnosno nije funkcionalno. I to unatoč prethodno opisanim rizicima i nedvojbenom potrebom za njegovim djelovanjem u zajednici, kakav je grad Požega.

5. ULOGA POLICIJE U RADU VIJEĆA

Većina autora slaže se da je policija u Hrvatskoj (tako i na području ove PU) najčešći inicijator osnivanja vijeća i poticatelj njegova rada (Borovec, 2012), odnosno da je uloga policije u ustroju i radu vijeća u Hrvatskoj iznimno značajna. Naime, i policija u Hrvatskoj je prepoznala trendove iz Europe i razvijenih zemalja svijeta prisutne posljednjih dvadesetak godina, iz kojih je vidljivo da se represivna uloga policije sve više zamjenjuje, odnosno usmjerava ka prevenciji. Odnosno da policija svoje aktivnosti usmjerava na podršku pozitivnim vrijednostima u razvoju pojedinaca i zajednice, pri čemu na tom planu nije samostalno u mogućnosti bez suradnje sa partnerima ostvariti značajnije rezultate, a sinergija u djelovanju, stručni suradnici i partneri se svakako mogu naći u vijećima za prevenciju.* Iz opisanog, proizlazi jasna uloga policijskih službenika koji su

godine, svake godine u rujnu i listopadu postavljaju iznad prometnica u zonama škola i upozoravaju vozače na djecu u prometu. <https://pozega.eu/pocela-novaskolska-godina-vozaci-oprez/#gsc.tab=0> (20.4.2022.).

* Učinkoviti timovi u vijećima podrazumijevaju članove s različitim vještinama, znanjem i iskustvima kako bi svi članovi mogli smisleno doprinositi zajedničkim naporima. Skupina treba sadržavati niz društvenih i profesionalnih mreža širokog raspona i osigurati zastupljenosti različitih perspektiva u zajednici. I potrebno je imati na umu da je ta skupina radni tim, tim koji predstavlja zajednicu treba biti dovoljno malen kako bi mogao biti operativan. Učinkoviti timovi imaju jasno definirane uloge pojedinih članova koje im omogućavaju oslanjanje na jake strane i osobne vještine. Izvor: Europski preventivski kurikulum:

u neposrednim kontaktima s čelnicima lokalne uprave, da kontinuirano i ustrajno djeluju na planu ustroja organizacije i funkcioniranja vijeća za prevenciju.

Na lokalnoj razini, uloga policije u organizaciji djelovanja prevencije vidi se dvojako i to: policija kao nositelj situacijske prevencije* i policija kao nositelj sigurnosti u zajednici* (Novak, Mihić, Bašić, 2013.). Smjernice za prevenciju kriminaliteta (MUP RH, 2013.) navode da se u vijeća za prevenciju kriminaliteta, kao članovi ispred policije, uključuju rukovodeći policijski službenici iz policijskih uprava ili policijskih postaja koji trebaju aktivno doprinositi radu vijeća. A njihova uloga je: poticanje na kontinuirani rad vijeća za prevenciju, iniciranje radnih sastanaka i sjednica, educiranje članova vijeća o nužnostima zajedničkog preventivnog djelovanja na probleme u zajednici, upoznavanje članova vijeća sa uočenim sigurnosnim problemima sa aspekta policije u lokalnoj zajednici, zajedničko detektiranje prioriteta problema bitnih za lokalnu zajednicu, zajedničko predlaganje rješenja uočenih problema, iniciranje pokretanja preventivnih aktivnosti, projekata, programa i kampanja u lokalnoj zajednici, obavještanje organizacijskih jedinica za prevenciju u policijskoj upravi o aktivnostima i prioritetima rada vijeća za prevenciju kriminaliteta, te provođenje drugih aktivnosti koje imaju za cilj učinkovit rad vijeća i rješavanje problema lokalne zajednice.

5.1. Uloga policijskog službenika za nadzor i planiranje – za prevenciju, u pogledu vijeća za prevenciju kriminaliteta

Službenici za nadzor i planiranje – za prevenciju, u policijskoj upravi surađuju s policijskim službenicima u policijskoj upravi (najčešće zamjenik načelnika) ili policijskoj postaji (načelnik ili zamjenik najčešće) koji su članovi vijeća za prevenciju kriminaliteta te predlažu pokretanje određenih preventivnih aktivnosti, projekata, programa i kampanja na lokalnoj i

(https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/11733/EUPC_CRO_On_Line_Final.pdf - 20.5.2022.).

* Policija može u sklopu rada vijeća inicirati postavljanje adekvatne rasvjete, video nadzora, naprava za smirivanje prometa, predlagati pojačani nadzor ostalih inspekcija, stvaranje sigurnih zona, obnovu zapuštenih prostora, igrališta, pročelja itd.

* Kao nositelj sigurnosti u zajednici u sklopu rada vijeća može se težiti većem broju kontakt policajaca i policajaca općenito na nekom ugroženom području, ulaganje u opremu koju policija koristi, povećanje nazočnosti policije i inspekcija u rizična vremena i mjesta itd.

regionalnoj razini, kroz vijeća za prevenciju kriminaliteta, vode ažurne popise policijskih službenika članova vijeća, razmjenjuje korisne informacije o aktivnostima vijeća, prioritetima djelovanja i rezultatima rada, pružaju stručnu pomoć i podršku te predlažu mjere s ciljem podizanja razine učinkovitosti vijeća na lokalnoj i regionalnoj razini. Isto tako, iniciraju posredstvom policijskih postaja, osnivanje vijeća za prevenciju u onim sredinama gdje nisu osnovana i gdje za to postoji potreba (Smjernice za prevenciju kriminaliteta MUP RH, 2013).

Iz opisanog je vidljivo da je utemeljenost izbora teme ovog rada, opravdana strateškim dokumentom MUP-a, ali i relevantnom literaturom Europske unije, jer rad ima za cilj inicirati pokretanje rada Vijeća grada Požege, predlaže donošenje programa rada, odnosno predlaže mjere s ciljem podizanja razine učinkovitosti vijeća na lokalnoj razini, a time i opće razine sigurnosti u zajednici, za koju je uz ostale i policija zadužena.

6. PODRUČJA PREVENCIJE KRIMINALITETA

Izazovi i potrebe preventivnog djelovanja su raznolike, a ovisne su o problematici koja se pojavljuje na pojedinom (lokalnom/regionalnom) ili na čitavom području neke zemlje. Tako preventivno djelovanje i aktivnosti prema području na kojem se preventivni sadržaji, projekti i programi provode, možemo podijeliti na nacionalne, regionalne i lokalne. Kada se neki od preventivnih programa ili projekata prilagodi potrebama lokalne sredine (PU ili PP) oni tada prelaze u lokalne (Priručnik za prevenciju kriminaliteta MUP RH 2008). To drugim riječima znači da ukoliko izvoditelji aktivnosti s partnerima primjerice zaključe da je uz edukaciju učenika 7. razreda na planu sigurnosti na internetu, svrsishodno provesti i edukaciju starijih ili mlađih učenika ili roditelja, to treba učiniti, odnosno ne „robotati“ formi, već tada dolazi do proširenja aktivnosti na lokalnom području, koje je višestruko korisno jer odgovara na zahtjeve zajednice i ciljano djeluje na rizike koji se pojavljuju u podskupini bliskoj i povezanoj sa skupinom. PU požeško-slavonska, samostalno ili sa partnerima provodi i nacionalne i lokalne preventivne sadržaje, projekte i programe. U sljedećoj tablici prikazani su nacionalni, odnosno oni planirani s razine Ravnateljstva policije koje provode gotovo sve PU, uz kratak cilj aktivnosti, navedene partnere i preporuku za uvrštavanje u program rada vijeća za prevenciju grada Požege.

Tablica 3. Nacionalni preventivni programi, sadržaji, projekti i dr., te njihovo provođenje na području PU požeško-slavonske s preporukom za uvrštavanje u program rada vijeća za prevenciju grada Požege

NAZIV AKTIVNOSTI	OKVIRAN CILJ AKTIVNOSTI	PROVODI LI SE NA PODRUČJU PU POŽEŠKO-SLAVONSKE	NAPOMENA
<i>Dan kao san</i>	Mjere prevencije usmjerene na zaštitu osoba starije životne dobi i osoba s invaliditetom	DA -Edukacije u Domovima umirovljenika -Aktivnosti s udrugama osoba s invaliditetom	Nastaviti s aktivnostima koje su se pokazale svrsishodnim, uvrstiti u prijedlog programa rada vijeća
<i>Živim život bez nasilja</i>	Aktivnosti na sprječavanju nasilja prema ženama, nasilja u obitelji i među mladima, te izgradnju kulture nenasilja i tolerancije	DA -Tribine, suradnja sa udrugom DELFIN -Edukacije za učenike	Nastaviti s aktivnostima koje su se pokazale svrsishodnim, uvrstiti u prijedlog programa rada vijeća
<i>Imam izbor</i>	Osnajivanje socijalne uključenosti manjinskih društvenih skupina u društvenu zajednicu	NE Samo na području Međimurske županije	-
<i>Siguran lov*</i>	Sigurnost u lovištima, rukovanju oružjem i prevencija KD na tom planu	DA -Sa LS požeško-slavonske županije	Nastaviti - uvrstiti u program rada vijeća
<i>Zdrav za 5</i>	Prevencija ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki	DA -U 8 i 1. i 2. srednje škole -U suradnji sa psiholozima, liječnicima, Centrom za socijalnu skrb itd.	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
<i>Podrška žrtvama kaznenih djela i prekršaja</i>	Potpora i zaštita žrtava kaznenih djela	DA -Samostalno -U suradnji sa partnerima (sud, udruga DELFIN) -Tribine, prezentacije itd.	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
<i>Tko se to šali s mojim podacima</i>	Podizanje stupnja znanja i svijesti građana o važnosti zaštite osobnih podataka i zaštite privatnosti	Povremeno, te u sklopu drugih preventivnih sadržaja	Nastaviti – nije nužno uvrstiti u program rada vijeća

* Projekt je u PU požeško-slavonskoj uspješno nastavljen u 2021. i 2022. godini, u kojoj se planira i nova komponenta-natjecanje iz ciljanja – prvi streljački kup. (<https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> - 20.5.2022.).

Zajedno više možemo	Prevenција vandalizma, vršnjačkog nasilja, sredstava ovisnosti i drugih oblika rizičnog ponašanja djece	Povremeno, te u sklopu drugih preventivnih sadržaja	Nastaviti ili provoditi u sklopu Zdrav za 5, uvrstiti u program rada vijeća
Zajedno protiv govora mržnje	Sprječavanje svih oblika govora mržnje	Povremeno, te u sklopu drugih preventivnih sadržaja	Nastaviti ili provoditi u sklopu drugih sadržaja, uvrstiti u program rada vijeća
Budi navijač, a ne razbijač	Fair play navijanje na sportskim natjecanjima	Povremeno – samo škola u Kutjevu	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
Projekt „Lily“	Sprečavanje svih oblika nasilja nad ženama	Nije provode	Svrishodno bi ga bilo provoditi u zajednici – uvrstiti u program rada vijeća
Program prevencije imovinskog kriminaliteta	Prevenција imovinskog kriminaliteta	Provođen	Nastaviti s provođenjem – uvrstiti u program rada vijeća
Zajedno	Prevenција trgovanja ljudima	Provođen -Edukacije u srednjim školama. -Suradnja sa udrugama, posebice DELFIN	Nastaviti s provođenjem – uvrstiti u program rada vijeća
Poštujte naše znakove	Sigurnost djece u prometu, posebice u rujnu	Provođen	Nastaviti s provođenjem – uvrstiti u program rada vijeća
Manje oružja, manje tragedija	Sprječavanje zlouporabe oružja, eksplozivnih tvari i drugih ubojitih sredstava i poticaj na dragovoljnu predaju	Uspješno provode	Nastaviti s provođenjem – uvrstiti u program rada vijeća
Mir i dobro	Sprječavanje zlouporabe oružja, eksplozivnih tvari i drugih ubojitih sredstava te stradavanja u vrijeme blagdana	Uspješno provode	Nastaviti s provođenjem – uvrstiti u program rada vijeća

Izrada: Autori prema podacima Ministarstvo unutarnjih poslova, Izvješće o radu policije, 2018.-2019. Dostupno na:

*[https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2020/Studeni/24%20sje
dnica%20VRH/24%20-%2024.docx](https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2020/Studeni/24%20sje
dnica%20VRH/24%20-%2024.docx)*

Iz tablice je vidljivo da nacionalni sadržaji obuhvaćaju značaj spektar područja djelovanja prevencije pokušavajući utjecati na razne čimbenike. Nacionalni sadržaji obično planirani sa razine Službe za prevenciju

Ravnateljstva policije, daju okvir, sadržaj i formu djelovanja pojedinih aktivnosti prevencije, a mogu biti i izvrsna podloga za proširivanje aktivnosti na lokalnoj razini, odnosno prilagođavanje potrebama. Uz nacionalne preventivne programe, projekte i sadržaje, PU požeško-slavonska na svom području djelovanja, te tako i na području grada Požege, provodi nekoliko lokalnih preventivnih projekata i pojedinačnih preventivnih sadržaja koji su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Lokalni preventivni programi, sadržaji, projekti i dr., te njihovo provođenje na području ove PU

NAZIV AKTIVNOSTI	OKVIRAN CILJ AKTIVNOSTI	PROVODI LI SE NA PODRUČJU PU POŽEŠKO- SLAVONSKE	NAPOMENA
<i>Sigurnost na bazenu*</i>	<i>Prevenција svih oblika nedopuštenih ponašanja u vrijeme rada bazena</i>	DA	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
<i>Obilježavanje 8. ožujka Međunarodnog Dana žena*</i>	<i>Prevenција u prometu u pogledu nagrađivanja uzornih vozačica</i>	DA	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
<i>Edukacija za vozače i vozačko osoblje*</i>	<i>Prevenција i sigurnost u prometu</i>	<i>Povremeno</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
<i>Allesova biciklijada *</i>	<i>Podizanje razine sigurnosti djece u prometu</i>	DA	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća (ranije održavano pod pokroviteljstvom grada i Turističke zajednice)</i>
<i>Ako za Martinje/Vincelovo ideš u Kutjevo i piješ – ne vozi*</i>	<i>Podizanje razine svijesti o opasnostima vezanim za vožnju pod utjecajem alkohola</i>	DA	<i>Uvrstiti u program rada vijeća. (također Martinje, Vincelovo)</i>

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/lipik-zastitite-svoju-imovinu-na-bazenu/21234> (15.8.2022.)

* <https://pozege.eu/ruze-za-njezniji-spol-policajci-vozacicama-cestitali-medunarodni-dan-zena-foto/> (15.8.2022.)

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/edukacija-vozacica-teretnih-vozila-11788/11788> (15.8.2022.)

* <https://pozeska-kronika.hr/zanimljivosti/item/5590-najboljima-za-nagradu-bicikli.html> (15.8.2022.)

* <https://glas-slavonije.hr/478396/4/Ako-za-Martinje-ides-u-Kutjevo-i-pijes--ne-vozi> (15.8.2022.)

Dan motora u prometu*	Podizanje razine sigurnosti mopedista, motociklista i biciklista u prometu	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća (ranije održavano pod pokroviteljstvom grada i Turističke zajednice)
Posveta motora*	Podizanje razine sigurnosti mopedista, motociklista i biciklista u prometu	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća (ranije održavano pod pokroviteljstvom grada i Turističke zajednice)
Obilježavanje 3. prosinca Dana osoba s invaliditetom*	Senzibiliziranje šire javnosti na problematiku ovih osoba i uključivanje u zajednicu	DA	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća (2021. bili uključeni predstavnici grada)
Edukacija kandidata za vozače u autoškolama*	Rizici u prometu i nadzor te upravljanje prometom	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
Stručno-edukativni skupovi u PU*	-O sigurnosti prometa -O problematici zaštite od mina -O zaštiti žrtava KD	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća, budući su predstavnici grada uključivani u iste
Posjet vrtičke djece policiji i Limač kup*	Edukacija najmlađih iz područja sigurnosti prometa	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
Posjet ustanovama koje skrbe o osobama starije životne dobi	Edukacija osobe starije životne dobi na planu samozaštite posebice od krađa i prijevara	Povremeno (potječe iz nacionalnog projekta Dan kao san)	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
Matematika i fizika u prometu	Edukacija učenika na planu sigurnosti prometa kroz prizmu povezanosti fizikalnih zakona i njihovu primjenu u prometu	Povremeno	Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća
Obilježavanje dana	Edukacija učenika na	DA	Nastaviti – uvrstiti u

* <https://mup.gov.hr/policijske-uprave/dan-motora-2012/126081> (15.8.2022.).

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/ceste-nisu-piste-neka-ostanu-sigurne/20004> (15.8.2022.).

* <https://www.034portal.hr/pu-pozesko-slavonske-provodi--preventivno-represivnu-akciju--povodom-medjunarodnog-dana-osoba-s-invaliditetom-427> (15.8.2022.).

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/predavanje-za-polaznike-autoskole/18274> (15.8.2022.).

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/pozega-medjusektorska-edukacija-prava-zrtava-i-svjedoka-kaznenih-djela-i-prekrasaja-iskustva-i-izazovi-u-praksi/20185> (15.8.2022.)

* <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/9482> (15.8.2022.)

<i>sigurnijeg interneta u veljači</i>	<i>planu sigurnosti na internetu ali i odgovornog ponašanja i prevencije vršnjačkog nasilja</i>		<i>program rada vijeća</i>
Prevenција kibernetičkog kriminaliteta	<i>Edukacija učenika završnih razreda srednje škole na planu prevencije ovih kaznenih djela</i>	<i>Prvi puta 2022</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
Obilježavanje u ožujku Međunarodnog dana sjećanja na žrtve ropstva i prekoceanskoga odvođenja robova	<i>Edukacija učenika završnih razreda srednje škole na planu prevencije i zaštite od trgovanja ljudima.</i>	<i>DA (Proističe iz nacionalnog projekta Zajedno)</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
Izložbe opreme, te zajedničke vježbe žurnih službi*	<i>Podizanje razine ugleda i spremnosti žurnih službi</i>	<i>DA</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
Registracija bicikala*	<i>Prevenција krađa i prevencija i zaštita biciklista u prometu</i>	<i>DA</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
Znanstvena i druga istraživanja o stanju sigurnosti*	<i>Utvrđiti stanje i pojavnosti koje ugrožavaju sigurnost te sukladno tome planirati aktivnosti na planu prevencije štedeći vrijeme i resurse te usmjereno djelujući</i>	<i>DA</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>
Pisani prijedlozi nadležnim institucijama i dr.	<i>Predlaganje poduzimanja zahvata s ciljem samozaštite (postavljanje video nadzora, javne rasvjete, prometnih znakova itd.)</i>	<i>DA</i>	<i>Nastaviti – uvrstiti u program rada vijeća</i>

Izrada: Autori prema podacima Ureda načelnika PU

* <https://slavonski.hr/pu-pozesko-slavonska-obiljezen-dan-policije-i-blagdan-sv-mihovila-2/> (15.8.2022.)

* <https://www.034portal.hr/index.php?id=14205&ff=28> (15.8.2022.).

* Prema Smjernicama za prevenciju kriminaliteta MUP-a RH-e, (2013) Organizacijska jedinica za prevenciju/službenici u PU za prevenciju u suradnji s partnerima trebaju poticati provedbu stručnih ili znanstvenih istraživanja na području svoje policijske uprave

7. IMPLEMENTACIJA PREVENTIVNIH AKTIVNOSTI U PROGRAM RADA VIJEĆA ZA PREVENCIJU GRADA POŽEGE

Prethodni dijelovi rada, posebice pregled nacionalnih i lokalnih projekata, programa i sadržaja, Vijeću za prevenciju grada Požege, daju dobre preduvjete za odabir, implementaciju i primjenu dokazanih i usmjerenih preventivnih aktivnosti koje su uspješno provođene na području PU prema iskazanim rizicima. Ovi projekti, programi i sadržaji imaju dokazan integritet i vjerodostojnost programa, ali i ono što je jedan od najvažnijih čimbenika, uključenost niza partnera, posebice građanskih udruga i dobru participaciju korisnika. Proces implementacije ovih projekata, programa i sadržaja u program rada Vijeća za prevenciju grada Požege, (pri čemu je grad i gradske institucije u nekima i sudjelovao) je važan kako bi se s jedne strane učinkoviti programi, odnosno najbolja praksa (Bašić i sur. 2007), mogli nastaviti kvalitetnije i stručnije planirati kroz suradnju u zajednici, odnosno vijeće za prevenciju, a s druge strane provoditi prilagođeni potrebama zajednice uz uključenost većeg broja partnera. Naime, donositelji odluka (posebice predsjednik vijeća i ostali u vijeću koji nisu iz policije ili sudstva) nisu nužno upoznati što i s kim raditi na planu prevencije, te je ovaj rad prijedlog i tehnička pomoć kako bi ovi preventivni sadržaji bili odgovarajućim aktivnostima prošireni i djelovanjem kroz rad vijeća ispunili njegovu zadaću.

7.1. Prijedlog dijela sadržaja programa rada vijeća za prevenciju grada Požege – implementacija „policijskih“ preventivnih aktivnosti u program rada vijeća

Prema postojećoj odluci grada Požege o osnivanju Vijeća za komunalnu prevenciju u točki III navedeno je što program obuhvaća (suzbijanje nasilja u obitelji, delinkvencije djece, maloljetnih i punoljetnih osoba, zlorabe droga, suzbijanje svih oblika kriminaliteta, osiguranje povoljnog stanja javnog reda i mira, sigurnosti cestovnog prometa, te opće sigurnosti građana i imovine), što se predlaže uvrstiti u točku I. novog programa, uz eventualne druge prijedloge. U točku II. programa, predlaže se unijeti preglednu analiza kretanja stanja kriminaliteta, javnog reda i mira,

sigurnosti cestovnog prometa, sigurnosti na planu najranjivijih životnih skupina (djece, osoba s invaliditetom, osoba starije životne dobi), ali i pokazatelje o mjestima na kojima su zapažena ili se učestalije događaju devijantna ponašanja (česte dojave o glasnoj glazbi, narušavanju javnog reda i mira, okupljanja osoba sklonih konzumiranju opojnih droga i alkohola itd). Pregled svakako treba sadržavati i broj liječenih ovisnika o alkoholu i drogama, zatim postupanja Centra za socijalnu skrb u pogledu skrbi u obitelji, posebice maloljetnika. Ovaj pregled treba težiti jasnom definiranju ranije opisanih rizika, a ne nikako uopćenim frazama „stanje sigurnosti je dobro“, a iste večeri imamo procesuiranih po 30-ak vozača u prekršajima, tri prekršaja javnog reda i mira ili 10-dojava o glasnoj glazbi, ili na lokalnim i nacionalnim medijima svjedočimo o brojnim sumnjama na nezakonitosti na području djelovanja vijeća. U točku III. programa rada Vijeća za prevenciju grada Požege, predlaže se unijeti sljedeće aktivnosti u pod točkama čijom će se implementacijom i provođenjem doprinijeti funkcionalnosti vijeća i ostvarivanju ciljeva njegova djelovanja (uz prijedloge ostalih predstavnika uključenih u vijeće):

III.1. Prevencija narušavanja javnog reda i mira i oštećenja imovine

Temeljem analize i njenih pokazatelja, izraditi kvalitetan plan i ugrožena mjesta u gradu Požegi opremiti suvremenim video nadzorom. (Nositelj: Grad Požega, korisno i za prevenciju kriminaliteta).*

Pojačano nadzirati zabranu točenja i prodaje alkohola djeci i maloljetnicima te osobama pod utjecajem alkohola. Provoditi „uličnu prevenciju“. (Nositelj: PU i PP u suradnji sa inspektoratom). Osigurati pojačan angažman kontakt (i drugih službenika) policajaca u vremenima i mjestima kada je prema pokazateljima najizraženija ova problematika. Provoditi zakonom dopuštene radnje i aktivnosti s ciljem suzbijanja ovih prekršaja. (Nositelj: PP). S ciljem osiguranja zacrtanih ciljeva programa i rada vijeća, u svezi ove pod točke, provoditi sljedeće nacionalne preventivne

* Postavljanje video nadzora ima snažan psihološki učinak na potencijalne počinitelje vandalizma, kaznenih djela ili prekršaja, (Delišimunović, 2002), a uz ostale se koristi se za nadzor javnih gradskih površina (prometnica, pješačkih zona garaža, parkova i sl.). Primjerice, video nadzorom u pješačkoj zoni grada Požege, izostala bi, ili značajno bila umanjena potreba za nazočnost policijskih službenika koji bi bili raspoređeni na druge zadaće, a broj i vrste nedopuštenih ponašanja koja su sada i uz policijske službenike prisutna, bio bi zasigurno manji i povećana razina otkrivenosti počinitelja.

projekte, programe i aktivnosti, prilagođene potrebama i rizicima na području djelovanja vijeća: Živim život bez nasilja, Zdrav za 5, Zajedno više možemo, Budi navijač, a ne razbijač, Mir i dobro. Uz postojeće promidžbene materijale i sadržaje, izrađivati i distribuirati nove, prilagođene potrebama aktivnosti u gradu Požegi, a sve aktivnosti od najava do rezultata, pojačano medijski prezentirati putem lokalnih medija i web stranica grada – vijeća, PU ili ostalih tijela koji sudjeluju u njihovom provođenju.

III.II. Povećanje sigurnosti djece i mladih i prevencija maloljetničke delinkvencije

Vijeće i njegovi članovi će kroz svoj rad poticati i osiguravati kvalitetnije provođenje slobodnog vremena mladih kroz sportske i kulturne aktivnosti, rad u udrugama, vijećima mladih i školama kako bi se djeca mogla kvalitetnije ispuniti slobodno vrijeme. Provoditi nadzor odredbi Obiteljskog zakona koji regulira zabranu izlaska djece do 16 godina, iza 23:00 sata bez nadzora. (Centar za socijalnu skrb, PP Požega). Sustavno i promptno djelovati na planu prevencije, otkrivanja i suzbijanja vršnjačkog nasilja i zaštite žrtava. Nadležne službe će se poticati na rano prepoznavanje i angažman u radu sa maloljetnicima koji iskazuju probleme u ponašanju. S ciljem osiguranja zacrtanih ciljeva programa i rada vijeća u svezi ove pod točke provoditi sljedeće nacionalne i lokalne preventivne projekte, programe i sadržaje: Znanstvena i stručna istraživanja kako bi se prepoznali rizici i usmjerilo djelovanje, provoditi edukacije iz sigurnosti na internetu, Poštujte naše znakove, Allesova biciklijada, Zajedno, Zajedno više možemo, Zdrav za 5, Budi navijač, a ne razbijač* i druge, u čije provođenje uz policijske službenike uključiti i druge stručne djelatnika uključene u rad vijeća ili izvan njega.

Za potrebe ostvarivanja ciljeva, izrađivati prigodne promidžbene materijale i sadržaje, aktivnosti prezentirati široj javnosti, a partnere za provođenju ovih aktivnosti osim članova vijeća, treba pronalaziti u vrtićima, školama, vjerskim institucijama, te sportskim i drugim klubovima.

* Aktivnostima poput raznih sportskih natjecanja policije i lokalnih klubova doprinosi se većem povjerenju građana u policiju ali i ciljevima projekta „Budi navijač a ne razbijač“ <https://www.034portal.hr/index.php?id=8681> (27.12.2022.)

III.III. Prevenirija zlouporabe opojnih droga i opijanja

Pojačano provoditi uličnu redukciju i poduzimati aktivnosti na planu suzbijanje zlouporabe droga. (Nositelj PU i PP). U školama, veleučilištu, đaćkim* i studenskim domovima kontinuirano organizirati edukacije ućenika od strane predstavnika policije i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, na temu prevencije ovisnosti o alkoholu i opojnim sredstvima. S ciljem osiguranja zacrtanih ciljeva programa i rada vijeća, u svezi ove pod točke, provoditi sljedeće nacionalne preventivne projekte, programe i sadržaje prilagođene potrebama i rizicima koji se iskazuju na području djelovanja vijeća: Zajedno više možemo i Zdrav za 5. Uz iste, organizirati i tribine, izložbe ili stručne skupove povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti ili u drugim prilikama (primjerice na početku ili završetku školske godine). Kao i u prethodnim pod točkama, osigurati prigodne promidžbene materijale i sadržaje, te medijsku praćenost i dostupnost putem web stranica grada – vijeća.

III.IV. Prevenirija u prometu

Kontinuirano nadzirati mjesta na kojima se učestalo na području djelovanja vijeća grubo krše prometni propisi što kod građana izaziva osjećaj bezakonja. Provoditi pojačan nadzor vožnje pod utjecajem alkohola i droga, nadzor vožnje kroz pješačku zonu, zaštite pješaka i biciklista, a u ljetnim vremenima posebno provoditi nadzor mopedista i motociklista. (Nositelj PP Požega uz koordinaciju s prometnim redarima grada Požege). S ciljem osiguranja zacrtanih ciljeva programa i rada vijeća u svezi ove pod točke provoditi sljedeće nacionalne i lokalne preventivne projekte, programe i sadržaje: od edukacija za najmlađe, za bicikliste, mopediste, vozače u tvrtkama, osobe starije životne dobe, Poštujte naše znakove, Edukacije za vozače u tvrtkama koje se bave prijevozom, Allesovu biciklijadu, Ako za Martinje/Vincelovo piješ – ne vozi, Posjet djece vrtića policiji, Dan motora u prometu, Posveta motora, Edukacija za polaznike autoškola, Matematika i fizika u prometu, Izložbe i prezentacije opreme koju policija koristi i druge žurne službe u svom radu. Kod ove pod točke, posebno je potrebno naglasiti potrebu i značaj izrade promidžbenih materijala i sadržaja, posebice za najmlađe, te medijsko praćenje svih aktivnosti.

* Kao na primjeru: Predavanje o ovisnosti o drogama u Đaćkom domu (djacki-dom-pz.hr) (15.1.2023.).

III.V. Prevencija imovinskog kriminaliteta

Sustavno poticati građane, tvrtke i ustanove na povećanje razine samozaštite, od postavljanja kvalitetne rasvjete, video nadzora, zaštitnih ograda, korištenja zaštitara i čuvara kao mjera za prevenciju krađa. Provoditi edukacije građana na planu zaštite po mjesnim odborima u gradu, uz pojačan angažman kontakt policajaca na rajonima, kao i edukacije za osobe starije životne dobi i osobe s invaliditetom koji su jedni od čestih žrtava imovinskog kriminaliteta. S ciljem osiguranja zacrtanih ciljeva programa i rada vijeća u svezi ove pod točke provoditi sljedeće nacionalne preventivne projekte, programe i sadržaje: Dan kao san, Tko se šali s mojim podacima, Podrška žrtvama i svjedocima kaznenih djela i prekršaja te Program prevencije imovinskog kriminaliteta, koji se sukladno rizicima i potrebama lokalne zajednice mogu modelirati u lokalne mikro projekte.

Program bi svakako trebao sadržavati i okviran plan termina održavanja sjednica vijeća (kvartalno primjerice), zatim tko obavlja administrativne poslove u vijeću i pruža predsjedniku vijeća potporu u sazivanju i održavanju sjednica, obvezu izrade zapisnika, uspostavu pismohrane za pojedine projekte, programe i sadržaje koji se provedu, redovne medijske konferencije itd. Istovremeno, predlaže se da grad Požega, na svojim web stranicama, postavi i poveznicu na stranicu vijeća koja treba sadržavati dio vezan za vijeće općenito, program rada, kalendar i tekuće projekte, savjete građanima (e – letci), ali i podatke o kontakt policajcima i prometnim te komunalnim redarima na području grada Požege. Uz isto, svakako treba omogućiti i e - prijave građana vijeću, što osigurava njihovu participaciju i uključenost, te mogućnost da iznesu svoje prijedloge za rad vijeća ili njihovo uključivanje u pojedine aktivnosti.* Istovremeno, valja ostaviti i mogućnost anonimnog dostavljanja prijedloga, prijava ili obavijesti vijeću.

4. ZAKLJUČAK

Polazeći od toga da je cilj svakog vijeća za prevenciju, provođenjem preventivnih aktivnosti, utjecati na smanjenje kriminaliteta i rizika koji mu doprinose, a zadaća vijeća planiranje i provođenje programa prevencije, u

* Kao na primjeru grada Splita: <https://www.split.hr/ukljuci-se/prevencija-kriminaliteta/o-vijecu> (20.12.2022.).

radu su sistematizirana i prikazana teorijska znanja o potrebi i modelima rada vijeća za prevenciju kao i tekući preventivni projekti, sadržaji i programi koje policija provodi, ali i praktična iskustva policijskog službenika s dugogodišnjim iskustvom na planu prevencije i u jednom mandatu člana Vijeća za komunalnu prevenciju grada Požege. Uz navedeno, iznijeti su prijedlozi implementacije pojedinih preventivnih programa, projekata i sadržaja koje policija provodi u svom radu koje bi valjalo unijeti u program rada vijeća i zajednički provoditi, što bi u konačnici rezultiralo unaprjeđenjem rada vijeća, a time i podizanja razine sigurnosti u zajednici i povjerenja i ugleda građana u institucije koje su u njega uključene. Naime, briga o sigurnosti u zajednici nije jedino i isključivo posao policije, što valja stalno isticati, već svih subjekata u zajednici, te se ovim radom daju prijedlozi za konkretna rješenja pitanja ne funkcioniranja vijeća za prevenciju grada Požege, odnosno kako stvoriti preduvjete (donošenje programa) i kako u uspješne programe, projekte i sadržaje preventivnog karaktera koje policija provodi uključiti i ostale službe koje raspolazu stručnim znanjima koja mogu doprinijeti kvalitetnijem i sadržajnijem provođenju istih, a time i ispunjavanju uloge vijeća. Pri tome valja istaći da su ovo prijedlozi s gledišta policije, dok program rada vijeća treba sadržavati i prijedloge ostalih predstavnika subjekata koji su u njega uključeni, čime će se stvoriti kvalitetna međuresorska platforma za djelovanje na planu prevencije u gradu Požegi.

LITERATURA

1. Borovec, K., 2013. Razvoj vijeća za prevenciju kriminaliteta u lokalnoj zajednici prema održivim i učinkovitim koalicijama. *Policija i sigurnost* 22 (1), 1-21.
2. Borovec, K., Balgač, I., Karlović, R., 2011.. Situacijski pristup prevenciji kriminaliteta, od teorije do prakse utemeljene na dokazima. Zagreb, MUP RH.
3. Brzjavka ravnateljstva policije: Vijeća za prevenciju kriminaliteta, intenziviranje postupanja, traži se,- broj 511-01-45-372/62-10. -25 od 22.11.2010.
4. Brzjavka PU požeško-slavonske: Vijeća za prevenciju kriminaliteta, izvješće, dostavlja se, broj:511- 22-01/8-1937/1-10. od 6. prosinca 2010.
5. Delišimunović, D., 2002. *Suvremeni koncepti i uređaji zaštite*. Zagreb: I.T. Graf.
6. Dopis PP Požega: Vijeća za prevenciju kriminaliteta, izvješće, dostavlja se.-, broj:511-22-05-379/3-21. od 16.srpnja 2021.
7. *Europski preventivski kurikulum: Priručnik za donositelje odluka, kreatora javnog mišljenja i kreatora politika u području znanstveno utemeljene prevencije korištenja sredstava ovisnosti*. Zagreb : Hrvatski zavod za javno zdravstvo; Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2020. (https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/11733/EUP_C_CRO_On_Line_Final.pdf (20.5.2022.)).
8. Irving, B., 2002. *Strah od kriminaliteta: Teorija, mjere i primjena*. London: Zaklada policija.
9. Landesrat für Kriminalitätsvorbeugung Mecklenburg-Vorpommern, dostupno na: <https://www.kriminalpraevention-mv.de/> (20.5.2022)
10. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, *Izvješće o radu policije*, 2018.-2019. (<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2020/Studeni/24%20sjednica%20VRH/24%20-%202024.docx> – 13.3.2022.).
11. UNODC (2009). *Crime Prevention Assessment Tool, Criminal Justice Assessment Toolkit*. New York: United Nations.

- (<https://www.unodc.org/unodc/en/justice-and-prison-reform/Criminal-Justice-Toolkit.html> 21.4.2023.).
12. UN Economic and Social Council, Commission on Crime Prevention and Criminal Justice (2002). Effective community-based crime prevention, Report of the Meeting of Group of Experts on Crime Prevention. Vancouver, Canada. 21-22. January 2002. (https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/crimeprevention/resolution_2002-13.pdf. – 19.7.2022.).
 13. Novak, M., Mihić, J., Bašić, J., Učinkovita prevencije u zajednici: smjernice za rad vijeća za prevenciju. Policija i sigurnost, 22.(1), 26-41.
 14. Odluka o osnivanju Vijeća za komunalnu prevenciju grada Požege, KLASA: 022-05/17-01/9 I URBROJ:2177/01-01/01-17-3. od 19. srpnja 2017. godine.
 15. Prevencija kriminaliteta u EU, MUP-a, RH-e, 2005. (<https://mup.gov.hr/UserDocsImages/Prevencija-kriminaliteta.pdf> - 13.3.2023.).
 16. Prevencija OZI
 17. Smjernice za prevenciju kriminaliteta MUP-a. RH-e, Zagreb, 2013.
 18. <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/obiljezen-medjunarodni-dan-osoba-s-invaliditetom-21757/21757> (20.12.2021.).
 19. <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/ako-za-vincelovo-ides-u-kutjevo-i-pijes-ne-vozi-vozaci-za-vincelovo-ne-upravljajte-vozilima-ako-ste-konzumirali-alkohol/17862> (17.12.2022.).
 20. <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/citava-pozega-iscrtana-symbolima-marihuane-sve-je-krenulo-od-fasade-na-zgradi-ogranka-hdz-a-15194548> (13.3.2023.).
 21. <https://www.kriminalpraevention-mv.de/> - (20.5.2022.).
 22. <https://www.maxportal.hr/vijesti/ovo-je-mladi-vojn timer-jakov-koji-je-smrtno-stradao-u-pozegi/> (20.4.2023.).
 23. <https://pozega.eu/festival-donosi-novu-regulaciju-prometa/#gsc.tab=0> (13.3.2023.)
 24. <https://pozega.eu/pocela-nova-skolska-godina-vozaci-oprez/#gsc.tab=0> (20.4.2022.)

25. <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/u-pozegi-nastavljene-aktivnosti-u-sklopu-projekta-sigurnost-u-lovu/21027> (20.5.2022.).
26. [https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/lipik-zastitite-svoju-
imovinu-na-bazenu/21234](https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/lipik-zastitite-svoju-imovinu-na-bazenu/21234) (15.8.2022.).
27. [https://pozega.eu/ruze-za-njezniji-spol-policaјci-vozacicama-cestitali-
medunarodni-dan-zena-foto/](https://pozega.eu/ruze-za-njezniji-spol-policaјci-vozacicama-cestitali-medunarodni-dan-zena-foto/) (15.8.2022.).
28. <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/edukacija-vozacateretnih-vozila-11788/11788> (15.8.2022.).
29. [https://pozeska-kronika.hr/zanimljivosti/item/5590-najboljima-za-
nagradu-bicikli.html](https://pozeska-kronika.hr/zanimljivosti/item/5590-najboljima-za-nagradu-bicikli.html) (15.8.2022.).
30. [https://glas-slavonije.hr/478396/4/Ako-za-Martinje-ides-u-Kutjevo-i-
piјes--ne-vozi](https://glas-slavonije.hr/478396/4/Ako-za-Martinje-ides-u-Kutjevo-i-pijes--ne-vozi) (15.8.2022.).
31. <https://mup.gov.hr/policiјske-uprave/dan-motora-2012/126081> (15.8.2022.).
32. [https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/ceste-nisu-piste-
neka-ostanu-sigurne/20004](https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/ceste-nisu-piste-neka-ostanu-sigurne/20004) (15.8.2022.).
33. [https://www.034portal.hr/pu-pozesko-slavonske-provodi--
preventivno-represivnu-akciju--povodom-medjunarodnog-dana-
osoba-s-invaliditetom-427](https://www.034portal.hr/pu-pozesko-slavonske-provodi--preventivno-represivnu-akciju--povodom-medjunarodnog-dana-osoba-s-invaliditetom-427) (15.8.2022.).
34. [https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/predavanje-za-
polaznike-autoskole/18274](https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/predavanje-za-polaznike-autoskole/18274) (15.8.2022.).
35. [https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/pozega-
medjusektorska-edukacija-prava-zrtava-i-svjedoka-kaznenih-djela-i-
prekrsaja-iskustva-i-izazovi-u-praksi/20185](https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/pozega-medjusektorska-edukacija-prava-zrtava-i-svjedoka-kaznenih-djela-i-prekrsaja-iskustva-i-izazovi-u-praksi/20185) (15.8.2022.).
36. <https://pozesko-slavonska-policija.gov.hr/vijesti/9482> (15.8.2022.).
37. [https://slavonski.hr/pu-pozesko-slavonska-obiljezen-dan-policiјe-i-
blagdan-sv-mihovila-2/](https://slavonski.hr/pu-pozesko-slavonska-obiljezen-dan-policiјe-i-blagdan-sv-mihovila-2/) (15.8.2022.).
38. <https://www.split.hr/ukljuci-se/prevencija-kriminaliteta/o-vijecu> (20.12.2022.).
39. <https://www.034portal.hr/index.php?id=8681> (20.4.2023.).
40. [https://www.djacki-dom-pz.hr/index.php/8-aktualno/127-predavanje-
o-ovisnosti-o-drogama-u-dackom-domu](https://www.djacki-dom-pz.hr/index.php/8-aktualno/127-predavanje-o-ovisnosti-o-drogama-u-dackom-domu) (15.1.2023.).